

Regional delstrategi for forskning i Helse Sør-Øst

De regionale strategiene for forskning og innovasjon bygger på ulike sentrale utredninger og strategidokumenter og er utviklet innenfor rammen av gjeldende lovverk og retningslinjer.

Tidligere strategidokumenter er lagt til grunn i utviklingsarbeidet. Delstrategien er basert på *Regional utviklingsplan 2035 for Helse Sør-Øst* og Helse- og omsorgsdepartementets årlige oppdragsdokumenter til de regionale helseforetakene. *HelseOmsorg21-strategien*, *Nasjonal helse- og sykehusplan 2016-2019*, *Legemiddelmeldingen* og *Regjeringens langtidsplan for forskning og utdanning* er sentrale referansedokumenter for de regionale strategiene.

Delstrategi for forskning i Helse Sør-Øst

Forskning er en av fire lovpålagte oppgaver for spesialisthelsetjenesten og er en sentral premiss for helsetjenestens kvalitet og utvikling. Forskningen skal komme befolkningen til gode gjennom utvikling av ny kunnskap og økt kompetanse som bidrar til utvikling av morgendagens helsetjenester til beste for pasienten.

Forskning og innovasjon for en bedre helsetjeneste er ett av fem overordnede satsningsområder i *Regional plan 2035 for Helse Sør-Øst* (jf. styresak 114-2018). Planen peker på fire prioriterte mål:

- Fortsette arbeidet med å styrke helhetlig og tverrfaglig forskning og innovasjon i regionen
- Knytte bruk av forsknings- og innovasjonsmidler til strategiske satsingsområder i Helse Sør-Øst
- Evaluere effekt av endringer i tjenesteorganisering og nye arbeidsformer
- Bidra til å styrke klinikknær forskning, forskningssvake områder og samarbeid med kommunehelsetjenesten og andre aktører om forskning og innovasjon

Med en forskningsvirksomhet som omfatter over 2 000 årsverk, bidrar Helse Sør-Øst med over 60 % av helseforskningen i Norge. Regionale forvaltningsoppgaver, strategisk innsats og forskningsaktiviteter har derfor stor betydning og påvirkningskraft også på nasjonalt nivå.

Helse Sør-Øst RHF har særskilte oppgaver knyttet til tilrettelegging for forskning av høy kvalitet i regionens helseforetak og sykehus. Disse omfatter forvaltning, økonomi og infrastruktur, i tillegg til strategiske satsinger som til sammen skal bidra til at alle helseforetak og sykehus får gode forutsetninger for å nå sine mål.

Regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid bidrar til å skape en større kontaktflate for forskningsmiljøene og er vesentlig for å kunne følge kunnskapsutvikling og nye teknologiske retninger. Samarbeid bidrar også til risikodeling og sprer kostnader ved større investeringer i infrastruktur og tungt forskningsutstyr.

I regionen er universiteter og høyskoler sentrale aktører i forskningssamarbeidet. Den strategiske samordningen mellom Universitetet i Oslo og Helse Sør-Øst er utviklet over flere år og omfatter et stort antall avtaler på ulike områder. Et av disse områdene er kjernefasiliteter, der det bl.a. er etablert et felles fagråd som ledd i arbeidet med samordning. Det arbeides videre med sektorsamarbeidet også gjennom oppfølging av anbefalinger i rapporten fra den nasjonale arbeidsgruppen for samordning mellom universiteter og helseforetak (Husebekk-utvalget).

Nye retninger for forskning i Helse Sør-Øst

Over de siste årene er brukermedvirkning introdusert som et viktig virkemiddel for å sikre at pasient- og brukerperspektivet blir ivaretatt i alle faser av forskningsprosessen.

Brukermedvirkningens skal bidra til at helseforskningen får en økt nytteverdi og kan også betraktes som en demokratisk rettighet. Helse- og omsorgsdepartementet har gitt klare styringssignaler for økt brukermedvirkning i forskning, noe som bl.a. er uttrykt i det nasjonale programmet for klinisk behandlingsforskning.

Virkemiddelet behovsidentifisert forskning søker å knytte bruker- og nytteperspektivene sammen og har som formål å identifisere de forskningsområder som særlig etterspørres av brukerne. Behovsidentifisert forskning er under utvikling i ulike nasjonale prosesser for å understøtte prioriteringer og strategiske satsingsområder og som et tiltak for «demokratisering» av helseforskningen.

For å støtte forskning ved alle helseforetak i Helse Sør-Øst, er det etablert regional forskningsstøtte, et bredt tilbud av kjernefasiliteter og regional infrastruktur for klinisk forskning ved universitetssykehusene finansiert av regionale forskningsmidler. Det forutsettes i tillegg at helseforetakene dedikerer tilstrekkelig lokal infrastruktur og ressurser for forskning, og at det legges til rette for god utnyttelse av det regionale infrastrukturtilbudet. Styrking av forskning ved ikke-universitetssykehusene gjennom regionale forskningsmidler er prioritert gjennom målrettede regionale satsinger etter styrevedtak i 2015 (jfr. styresak nr. 085-2015).

Utviklingen av digitalisering og IKT skjer svært raskt både innenfor forskning og i spesialisthelsetjenesten. De teknologiske framskrittene skaper nye muligheter, og det må legges til rette for at disse kan utnyttes på best mulig måte i forskning av høy kvalitet. Dette krever også at forskerne får tilgang til moderne infrastruktur, tilstrekkelig lagringskapasitet og IKT-støtte i sikre systemer. Økt informasjonstilgang, håndtering av «store data» og introduksjon av genomikk i spesialisthelsetjenesten baner vei for mer persontilpasset pasientbehandling. Persontilpasset medisin berører og utfordrer etablerte systemer på flere områder og nivåer, og her vil forskningsmiljøene være avgjørende for utviklingen av gode pasientforløp og nye metoder innen diagnostikk, behandling og forebygging.

- - -

Regional forskningsstrategi

Forskning i Helse Sør-Øst skal gi ny kunnskap og kompetanse for utvikling av morgendagens spesialisthelsetjenester til beste for pasientene

Forskning i Helse Sør-Øst skal utvikles fra et pasientperspektiv

- Tverrfaglig og flerfaglig forskning i spesialisthelsetjenesten skal møte brukernes behov og bringes nær pasienten
- Virkemidlene nyttevurdering, brukervedvirkning og behovsidentifisert forskning skal videreutvikles for å sikre at pasientperspektivet ivaretas og at forskning bidrar til å fylle kunnskapshull i spesialisthelsetjenesten

Forskning i Helse Sør-Øst skal ha høy kvalitet og konkurransevne, både nasjonalt og internasjonalt

- Helse Sør-Øst RHF skal sørge for et bredt tilbud av regionale støttefunksjoner til forskning som regional forskningsstøtte, teknologiske kjernefasiliteter og infrastruktur for klinisk forskning
- Støttefunksjoner til forskning skal være av høy kvalitet med tidsriktige tjenester som dekker forskernes behov. Dette innebærer at regionens forskere skal gis tilgang til moderne IKT-infrastruktur med skalerbare tjenester og moderne IKT-støtte som tungregning og oppdatert og likeverdige tilbud av bibliotek tjenester
- Forskning ved ikke-universitetssykehusene skal styrkes gjennom egne strategiske satsinger
- Det skal legges til rette for økt internasjonalisering og innhenting av ekstern finansiering

Helse Sør-Øst skal ta en ledende rolle i forskningsvirksomhet for utvikling av framtidsrettede helsetjenester.

- Forskningen skal imøtekomme framtidens informasjonstilgang og utnytte digitaliseringens muligheter for utvikling av bedre tjenester for pasientene
- Det skal legges til rette for sikker bruk av «store data» og helsedata av høy kvalitet i forskning for å styrke nye forskningsområder, slik som persontilpasset medisin og e-helseforskning
- Universitetssykehusene skal fungere som nav i samarbeid mellom helseforetakene på nye forskningsområder for å styrke regionen som premissleverandør innen persontilpasset diagnostikk og behandling. Dette innebærer at det skal gis gode muligheter for integrering av basalmedisinsk forskning, translasjonsforskning og klinisk forskning

Forskning i Helse Sør-Øst skal kunne utføres på ulike nivå i tjenestekjeden, romme alle typer forskning og følge hele pasientforløp.

- Det skal legges til rette for strukturering av forskningen slik at den omfatter hele tjenestetilbudet med rom for både spiss og bredde
- Det skal legges til rette for tverrfaglig og flerfaglig samarbeid slik at ulike profesjoner deltar i forskning, og forskningskompetansen for ulike profesjoner skal utvikles gjennom kompetansehevende tiltak
- Det skal legges til rette for nært samarbeid med regionens universitet, høyskoler og næringsliv og med andre kunnskapsorganisasjoner, både nasjonalt og internasjonalt, for å styrke kompetanseutvikling og kapasitet